

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 246/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Ľubomíra Dobríka v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 1/2014 (predtým pod sp. zn. 48 Cb 3/93), takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 1/2014 (predtým pod sp. zn. 48 Cb 3/93) p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € (slovom osemtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v sume 518,86 € (slovom päťstoosemnásť eur a osemdesiatšesť centov), na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. Eleny Ľalíkovej, Advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 246/2015 z 27. mája 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 1/2014 (predtým pod sp. zn. 48 Cb 3/93) (ďalej aj „napadnuté konania krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti podanej ešte 8. júla 2014 vyplýva, že sťažovateľ vystupuje ako odporca v druhom rade v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré začalo návrhom žalobcu podaným ešte na Okresnom súde Martin (ďalej len „okresný súd“) 14. novembra 1990. Vo veci koná krajský súd od roku 1992, keď mu bola postúpená okresným súdom. Po viacerých rozhodnutiach krajského súdu rozhodoval o veci Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako odvolací súd a tiež dovolací súd, ktorý napokon dvakrát zrušil napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu a vec opätovne vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. V súčasnosti je vec od 28. januára 2015 opätovne na najvyššom súde, ktorý rozhoduje o odvolaní účastníka konania proti rozsudku krajského súdu z 25. novembra 2014, a nie je právoplatne skončená.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„... Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 44 Cb 1/2014 (predtým 48 Cb 3/93), porušené bolo.

... Krajskému súdu v Bystrici prikazuje v označenom konaní konať bez zbytočných prietahov.“

Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a úhrady trov konania v sume 533,58 € za tri úkony právnej služby.

5. Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípismi doručenými ústavnému súdu 21. mája 2015 a 11. júna 2015, v ktorých okrem podrobnej chronológie procesných úkonov vyhotovených zákonnou sudkyňou uviedol:

„Je nesporné, že dĺžka konania na všeobecných súdoch je neprimeraná. V sťažnosti sťažovateľ ako jedinú príčinu dĺžky konania uvádza len postup všeobecných súdov. Konanie

začalo na Okresnom súde Martin, pokračovalo na Krajskom súde v Banskej Bystrici a v rámci opakovaných odvolaní a dovolaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Sťažovateľ nehodnotí vplyv a správanie účastníkov na dĺžku konania a predovšetkým ani samotného sťažovateľa.

Napriek uvedenej dĺžke konania považujem sťažnosť za zneužívajúci výkon práva, pretože sleduje len priznanie finančného zadosťučinenia, a to vo výške 20.000,- Eur a trov konania právnej zástupkyne. I keď sťažovateľ síce žiada, aby Ústavný súd... uložil krajskému súdu povinnosť vo veci konať, považujem za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že krajský súd vo veci rozhodol a vec je v dôsledku podaného odvolania navrhovateľov na Najvyššom súde... Priorita finančného zadosťučinenia vyplýva aj z toho, že počas celej doby konania nebola podaná sťažnosť na prietahy v konaní, jedine pôvodný navrhovateľ nebohý [REDACTED] žiadal dňa 27. novembra 2000 odstránenie prietahov v konaní. Odporca 2 (sťažovateľ) nepodal sťažnosť na prietahy v konaní.

Z prehľadu úkonov vyplýva, že konanie na krajskom súde začalo 7. decembra 1992 a 9. apríla 1993 bolo vo veci rozhodnuté. V tom období bol na obchodnom oddelení Krajského súdu... nerozhodnutých cca 90 000 obchodných vecí.

Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, na základe ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Obo 165/93 zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu. Vo veci bolo opätovne rozhodnuté 22. októbra 1995.

Proti rozsudku bolo podané odvolanie odporcom 1/ a 2/ rozsudkom Najvyššieho súdu... sp. zn. 2 Obo 95/96 bol napadnutý rozsudok potvrdený.

Proti potvrdzujúcemu rozsudku bolo podané dovolanie odporcom 1) a 2), na základe ktorých Najvyšší súd... rozhodnutím sp. zn. Obdo V/76/96 zo dňa 31. januára 1997 zrušil rozsudok Najvyššieho súdu... a Krajského súdu...

Po vykonanom znaleckom dokazovaní bolo rozhodnuté 24. októbra 2007. Proti rozsudku podal odvolanie odporca 1) a 2). Na základe podaných odvolaní Najvyšší súd... rozsudkom sp. zn. 5 Obo 13/2009 zo dňa 31. mája 2011 potvrdil napadnutý rozsudok.

Odporcovia 1) a 2) podali dovolanie proti rozsudku Najvyššieho súdu... na základe ktorého Najvyšší súd... uznesením sp. zn. 1 Obdo V 52/11 z 28. júna 2012 zrušil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd... následne uznesením sp. zn. 4 Obo 59/2012 zo dňa 31. januára 2013 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 48Cb/3/93 zo dňa 24. októbra 2007 (po piatich rokoch od vydania prvostupňového rozhodnutia).

Uznesením krajského súdu sp. zn. 44Cb/1/2014 zo 16. mája 2014 bolo prerušené konanie z dôvodu úmrtia navrhovateľa. Na základe odvolania odporcov 1/ a 2/ Najvyšší súd... uznesením sp. zn. 4 Obo/33/2014 zo dňa 31. júla 2014 zrušil uznesenie o prerušení konania.

Krajský súd ako súd prvého stupňa vo veci rozhodol 25. novembra 2014. Proti rozhodnutiu bolo podané odvolanie navrhovateľom 1) a 2) a spis bol predložený Najvyššiemu súdu... O odvolaní zatiaľ nebolo rozhodnuté.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že rozsudok krajského súdu bol dvakrát potvrdený Najvyšším súdom... a v dôsledku podaných dovolaní boli rozhodnutia Najvyššieho súdu... dvakrát zrušené.

Rozhodovanie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho a dovolacieho súdu malo nesporný vplyv na dĺžku konania v takom rozsahu, v akom to vyplýva z dátumov jednotlivých rozhodnutí.

Na dĺžku konania malo značný vplyv aj správanie samotných účastníkov konania a predovšetkým sťažovateľa.

Z chronológie úkonov vyplýva:

14.02.1994 námietka odporcu 1/ a 2/ k vecnej nepríslušnosti

23.02.1994 ospravedlnenie odporcov 1/ a 2/ z pojednávania (súdom uložená poriadková pokuta)

21.04.1995 pojednávanie - odročené z dôvodu neprítomnosti odporcov 1/ a 2/

18.08.1995 oznámenie právneho zástupcu odporcov, že vypovedal odporcom 1/ a 2/ plnú moc

22.08.1995 pojednávanie odročené z dôvodu neprítomnosti odporcov 1/ a 2/ - súd nemal vykázané doručenie od právneho zástupcu odporcov 1/ a 2/

21.05.1995 ospravedlnenie neúčastí odporcov 1/ a 2/ na pojednávaní určeného Najvyšším súdom... na 28.05.1996

08.04.1998 žiadosť právnej zástupkyne odporcov 1/ a 2/ o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie

11.02.1999 žiadosť právnej zástupkyne odporcov 1) a 2) o ospravedlnenie neúčasti na pojednávanií zo zdravotných dôvodov...

12.03.2002 odvolanie navrhovateľa proti rozhodnutiu o povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie

20.06.2002 ospravedlnenie právnej zástupkyne odporcov 1) a 2) na pojednávanií nariadenom na deň 25. júna 2003 z dôvodu čerpania dovolenky

01.07.2003 oznámenie navrhovateľa o tom, že je imobilný v dôsledku náhlej cievnej príhody

16.06.2003 žiadosť právnej zástupkyne odporcov 1) a 2) o preloženie nariadeného termínu pojednávania zo dňa 23. júna 2004 z dôvodu čerpania dovolenky...

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že správanie účastníkov konania, osobitne odporcu 1) a 2) spôsobilo značné prietahy v konaní. Vzhľadom na to, že v súčasnosti koná vo veci Najvyšší súd SR, nie je dôvod na to, aby Ústavný súd SR prikázal vo veci konať Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

Vzhľadom na postup krajského súdu sťažovateľa a účastníkov konania považujeme právo na primerané zadostučinenie za právne neopodstatnené...

Spis Krajského súdu v Banskej Bystrici vedený pod sp. zn. 44 Cb 1/2014 Vám nie je možné zapožičať, nakoľko 28. januára 2015 bol zaslaný na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľov 1 a 2 (dedičia pôvodného navrhovateľa) na Najvyšší súd... a do dnešného dňa sa krajskému súdu nevrátil. “

6. K vyjadreniam krajského súdu zaujal stanovisko sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 8. júla 2015, v ktorom okrem iného uviedol:

„Po oboznámení sa s obsahom vyjadrenia predsedu súdu a zákonnej sudkyne musíme konštatovať, že tieto úradné osoby nepochopili svoju úlohu v justícii, keď vyše 25-ročné konanie /vec napadla na okresný súd v januári 1990 a dodnes nie je právoplatne skončená/ na všeobecnom súde ospravedlňujú dovolenými procesnými úkonmi účastníkov konania, nielen sťažovateľa, veľkým množstvom kasačných rozhodnutí zo strany NS SR ako

súdu odvolacieho i súdu dovolacieho, čo potvrdzuje zmätočnú činnosť Krajského súdu v B. Bystrici, takže to musí ísť na jeho vrub, piatimi ospravedlneniami PZ odporcov alebo ich samých pre rôzne, ale dovolené prekážky v práci /PN, DOV, kolízia pojednávanií/, čo pri 25 rokoch trvania sporu je jedna prekážka za 5 rokov, množstvom procesných úkonov zo strany súdu, ktoré pri tak jednoduchom a banálnom spore aký je predmetom hodnotenia, treba prima facie charakterizovať ako nesústredenú, neefektívnu či nekompetentnú činnosť krajského súdu, takže objektívne nemožno uznať záver predsedu súdu, že správanie odporcov, teda aj sťažovateľa spôsobilu značné prietahy v konaní, hoci ak by bol krajský súd svojim prvým rozhodnutím, vydaným 9.4.1993, rozhodol zákonne a spravodlivo, bol by potvrdil rozsudok okresného súdu zo 7.12.1992, ktorým bola žaloba zamietnutá ako nedôvodná rovnako, ako sa to stalo ostatným rozsudkom KS v B. Bystrici dňa 25.11.2014, voči ktorému sa vedie ešte odvolacie konanie.

Celé označené obdobie od 9.4.1993 doteraz - čo je už vyše 22 rokov, skutočne unikát aj na slovenské pomery - treba hodnotiť jednoznačne za prietahové alebo zmätočné či zbytočné /posudzované z objektívneho hľadiska/ sa ktoré nesie plnú zodpovednosť iba a len Krajský súd v B. Bystrici.

Treba tiež spomenúť, že sťažovateľ bol odporcom v spore a počnúc svojim prvým procesným úkonom ešte niekedy v roku 1990, popieral voči nemu uplatnený nárok z dôvodu vydanie bezdôvodného obohatenia a žiadal žalobu zamietnuť a obsahovo rovnakým, ale ostatným procesným úkonom z roku 2014, uplatnil totožnú námietku. Ak by bol krajský súd postupoval so znalosťou veci, tak tento spor právoplatne skončí už v spomínaný deň 9.4.1993, kedy nevydal potvrdzujúci rozsudok, ale zrušujúce uznesenie, ktorým si zároveň založil svoju vecnú príslušnosť, a tak prispel k rozmnoženiu 100.000 sporov - medzi ktorými bola možno polovica vytvorená podobnou nezákonnou činnosťou krajského súdu - o ďalšie prípady. Najväčšími nepriateľmi pre samotných sudcov sú ich kolegovia, ktorí spory neriešia, ale rozmnožujú geometrickým radom o celý rad ďalších sporov, čo je slovenskou špecialitou, z ktorej niet východiska, okrem výmeny nekvalitných sudcov za sudcov rozumných, čo je však úloha neriešiteľná, najmä nie pre súčasných vedúcich funkcionárov, ktoré vedú súdy spôsobom, že zrejmu nekvalitu neriešia, ale ju tolerujú či dokonca ospravedlňujú, ako sa to stalo aj v tomto prípade. Podľa judikatúry ESLP oneskorená

nespravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou /Medvetskij v. Ukrajina z 20. 5. 2010, § 75/ a v podobných prípadoch je tolerovaná maximálna dĺžka 3-4 roky a nie už vyše 26 rokov. Sťažovateľ začal obranu v spore v najproduktívnejšom veku /56 ročný/ a končí ho v stareckom reku /vyše 81 ročný/ a ešte nevie, či sa konca dožije. Čo si za to obdobie vytrpel beznádeje, príkoria, dezilúzie či bezmocnosti vie len on sám a jeho rodina. Preto právom žiadame za toto obdobie poskytnúť finančné zadostučinenie vo výške 20. 000 EUR a nech ústavný súd povie, či je to zneužívanie práva, ako to hodnotí predseda súdu. Našťastie máme ešte jurisdikciu ESLP, ktorá je k sťažovateľom štedrejšia, než národné súdy. Ale veríme, že ho už nevyužijeme po tom, čo sa konanie vo veci skončí pred všeobecnými súdmi a o finančnom zadostučinení pred ÚS SR. A keďže nám ide o peniaze podľa vyjadrenia predsedu súdu, žiadame na trovách právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom priznať sumu 533,58 EUR...“

7. Ústavný súd, vychádzajúc z vyjadrení účastníkov a predchádzajúcich sťažností sťažovateľa vedených na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 587/2011 a sp. zn. IV. ÚS 787/2013, mal za preukázané, že priebeh napadnutého konania ako celku bol neefektívny vzhľadom na doterajšiu celkovú dobu tohto konania, ktorá je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, a preto už osobitne nepovažoval hodnotiť a preukazovať jednotlivé procesné úkony všeobecných súdov, ktoré vo veci konali.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa sťažnosťou okrem iného domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná,

ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s Európskym súdom pre ľudské práva ústavný súd prihliada pritom aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

15.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o priznanie uplatnených nárokov z bezdôvodného obohatenia tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité. Uvedené konštatovanie sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na konanie pred krajským súdom o zaplatenie „15 676,11 eur s príslušenstvom“ napadnuté sťažnosťou. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania podľa ústavného súdu nebol závislý od skutkovej náročnosti prerokovávanej veci a ani krajský súd nenamietal vo svojom vyjadrení k sťažnosti prípadnú právnu alebo skutkovú zložitosť veci.

15.2 Správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania je druhým kritériom pri posudzovaní, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd po preskúmaní vyjadrenia krajského súdu sa s jeho názorom, že sťažovateľ sa mal pričiniť na zbytočných prieťahoch, nestotožňuje (pozri jeho vyjadrenie v bode 5) vzhľadom najmä na neefektívnu činnosť krajského súdu, a preto dal za pravdu právnej zástupkyňi sťažovateľa (pozri bod 6), že správanie sťažovateľa neprispelo

k predĺženiu konania, a vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania a neefektívnu činnosť krajského súdu vyhodnotil tieto námietky krajského súdu ako nepodstatné. Aj keď sťažovateľ, resp. jeho právna zástupkyňa sa viackrát nezúčastnili na pojednávaní, ospravedlňiac svoju neúčasť, nemožno túto neúčasť v celkovom kontexte prebiehajúceho súdneho sporu považovať za právne významnú, t. j. za takú, v dôsledku ktorej došlo k zásadnému predĺženiu prebiehajúceho súdneho konania (toto sa vedie na súdoch viac ako 25 rokov, pozn.)

15.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu a v súlade so svojou predchádzajúcou štandardnou judikatúrou predovšetkým konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, že predmetné konanie nebolo právoplatne skončené, hoci prebieha na krajskom súde od decembra 1992 (celkove od roku 1990, pozn.). Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014). Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevymedzoval prípadné konkrétne úseky nečinnosti a ani obdobia, keď sa spis nachádzal na najvyššom súde, ale poukázal iba na relevantné dôvody neefektívnosti postupu krajského súdu (pozri bod 5 tohto nálezu), ktoré vyplývajú napr. aj z posledného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 59/2012 z 31. januára 2013 (ktorým opakovane zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 48 Cb 3/93-K1-545 z 24. októbra 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie), keď uviedol na s. 6, že *„rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje náležitosti v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., nie je dostatočne odôvodnené, a preto je nepreskúmateľné. Postupom súdu bolo porušené právo účastníka na spravodlivé súdne konanie, v dôsledku čoho mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo je prípustným odvolacím dôvodom podľa § 205a ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.*

... súd prvého stupňa mal posúdiť výšku podielu žalovaných na zisku žalobcu v zmysle predchádzajúceho rozhodnutia dovolacieho súdu (č. k. ObdoV 76/1996-308), a to podľa § 51 Občianskeho zákonníka a nie presunúť túto úlohu na znalca. Platí, že pri týchto

osobitne neupravených zmluvách sa postupuje analogicky podľa zákonných ustanovení, ktoré upravujú občianskoprávne vzťahy obsahom a účelom im najbližšie. Obsahom najbližšia je zmluva o združení upravená v ustanoveniach § 829 až 841 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ súd nemal preukázané, že by medzi účastníkmi došlo k dohode o výške podielov na majetku získaného spoločnou činnosťou, mal vychádzať z § 835 Občianskeho zákonníka, to znamená z predpokladu, že podiely na majetku sú rovnaké...“.

16. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prieťahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 380/08 a I. ÚS 158/2010).

17. Vzhľadom na uvedené konštatovanie najvyššieho súdu a hodnotenie priebehu konania pred krajským súdom (pozri bod 15.3), ako aj na základe vyjadrenia krajského súdu, ktorý priznal neprimeranú dĺžku konania, je ústavný súd bez ďalšieho toho názoru, že neefektívnym postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 1/2014 (na začiatku vedenom pod sp. zn. 48 Cb 3/93) bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

18. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

19. Ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom krajského súdu porušené, avšak neprikázal mu, aby konal bez zbytočných prieťahov, ako to požadoval sťažovateľ, pretože medzitým v novembri 2014 krajský súd rozhodol a vec sa aktuálne nachádza už na najvyššom súde.

III.

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

22. Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti na s. 2 a tiež aj vo vyjadrení k stanovisku krajského súdu (pozri bod 6).

23. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym

súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Vzhľadom na doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania, ktorá je z ústavného hľadiska zjavne neakceptovateľná, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti a okolnosti danej veci vyhodnotené v bode 15.1 až 15.3, ako aj zohľadnenie toho, čo je v hre, ústavný súd považuje priznanie sumy 8 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri napr. III. ÚS 43/2015), pretože nemožno od sťažovateľa spravodlivo žiadať, aby čakal na právoplatný výsledok konania takú neprimerane dlhú dobu.

25. Ústavný súd preto nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 8 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

VI.

26. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava. Sťažovateľ si uplatnil úhradu trov konania spolu v sume 533,58 € za tri úkony po 139,83 € + režijný paušál 8,39 € a k tomu 20 % dane z pridanej hodnoty (ďalej aj „DPH“).

27. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal pri prvých dvoch úkonoch právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti v roku 2014) z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €, a pri treťom úkone právnej služby (stanovisko k vyjadreniam

predsedu krajského súdu) vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839,83 €. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2014 patrí advokátke odmena 134 € a režijný paušál 8,04 €. Odmena za jeden právny úkon vykonaný v roku 2015 je 139,83 € a spolu s režijným paušálom 8,39 € predstavuje sumu 148,22 €. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 predstavuje spolu s režijnými paušálmi celkovú sumu 432,30 €. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je aj platcom DPH, uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 518,86 €.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

29. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2015